

[Ministeren for offentlige arbejder.]

fremsatte han et forslag om bygning af en havn ved Havneby i forbindelse med anlæg af en dæmning fra fastlandet til Rømø. Planerne måtte dog opgives som følge af landsdelens afståelse i 1864, hvorefter forslaget om bygning af en havn ved Esbjerg blev fremsat året efter.

En væsentlig årsag til, at betingelserne for et havnebyggeri ved Havneby må anses for gunstige, er, at indsejlingen fra Vesterhavet gennem Lister Dyb til Rømø Dyb ifølge opmålinger foretaget gennem flere hundrede år har vist sig at være stabil. Desuden kan havnen opføres i læ af Rømø med havneindløbet vendt mod øst ud mod Rømø Dyb. Den skyllestøm, som opstår som følge af tidevandet, vedligeholder vanddybden i den naturlige sejrende over barren ved Lister Dybs udløb i Vesterhavet. Samtidig holder den renden isfri selv i de hårdeste vintre.

Ud over den gode beliggenhed i forhold til fiskepladserne i den sydøstlige del af Vesterhavet vil en fiskerihavn ved Havneby yderligere have det særlige fortrin, at havnen vil være særlig egnet til ilandbringelse af levende fisk på grund af den hyppige vandfornyelse, som finder sted ved Rømø. Derimod vil havnens placering i et vadehavsområde nok medføre nogle aflejringer af ler og fint sand, den såkaldte silt, men denne ulempe forventes at kunne reduceres til et acceptabelt minimum i forbindelse med den endelige udformning af havnens indsejling ved de tekniske undersøgelser, herunder eventuelt modellforsøg, som agtes udført, før detailprojekteringen af havnen påbegyndes. Det skitseprojekt, der ligger til grund for Tønder amtsråds forslag om gennemførelse af havnebyggeriet, er udarbejdet af distriktsingeniør i vandbygningsvæsenet K. Otterstrøm og har i princippet kunnet godkendes af vandbygningsdirektøren.

Da der ikke i øjeblikket findes fiskere på Rømø, regner man med, at havnen i den første tid især vil blive benyttet af en del af de fiskerfartøjer, som hvert år sejler til vestkysthavnene for at tage del i tungefiskeriet. Havnen vil herigennem betyde en tiltrængt aflastning for de øvrige havne, hvor en sæsonmæssig ophobning af fartøjer erfaringsmæssigt finder sted. Det må dog

antages, at der efterhånden vil ske tilflytning af fiskere til havnen i lighed med udviklingen ved de øvrige vestkysthavne, idet mulighederne for at drive rentabelt fiskeri fra den foreslåede nye havn i henhold til undersøgelser, der er gennemført af det af Tønder amtsråd nedsatte udvalg, må anses for gode.

Bygning af en fiskerihavn på Rømø vil efter regeringens opfattelse medføre en hårdt tiltrængt stimulans for erhvervslivet i Tønder amt, idet havnen under gunstige vilkår i øvrigt vil kunne skabe grundlag for en ny erhvervsudvikling i denne egn af landet, som står længst tilbage i befolkningsmæssig og industriel udvikling.

Medens amtets areal udgør 3,2 pct. af Danmarks samlede areal, er kun knap 1 pct. af landets befolkning hjemmehørende i amtet. For ca. 100 år siden havde Tønder amt ca. 2,2 pct. af befolkningen, men en kraftig fravandring har medført, at amtets folketal næsten har stået stille i tiden fra 1864 til 1920 og siden kun er vokset meget langsomt i sammenligning med Danmark som helhed. Befolkningstætheden i amtet er nu den laveste i landet og kun ca. $\frac{1}{3}$ af gennemsnittet.

En undersøgelse af erhvervsfordelingen for de beskæftigede i Tønder amt viser, at landbruget er amtets hovederhverv, idet 42 pct. af amtets samlede befolkning ernærer sig ved dette erhverv imod kun 24 pct. i hele landet. Omvendt er industri, håndværk samt bygge- og anlægsvirksomhed af mindre betydning, idet kun 23 pct. af den samlede befolkning i amtet henregnes til denne hovedgruppe mod 35 pct. i hele landet. Hertil kommer, at amtets industri præges af småvirksomheder til dækning af det lokale forbrug, og at omsætningen i industri og handel kun er halvt så stor som den gennemsnitlige i landet.

Specielt for Rømø kommunes vedkommende gælder det, at den ligger i den del af amtet, som er stærkest præget af de skævheder i befolkningsmæssig og erhvervs-mæssig henseende, som jeg før omtalte. Kommunens indbyggerantal blev i tiden 1860-1921 halveret. Dette forhold står i forbindelse med, at øens hovederhverv tidligere var søfart, men mulighederne herfor mindskedes i sidste halvdel af forrige århundrede, således at landbruget stod til-